

Bir Sorunun Cevabı

Soru: *el-Misyâr evliliğinin şer'î hükmü nedir? Bilindiği gibi bu evlilikte erkek ve kadın Şeriatın kendilerine verdiği el-kavvâme (vesâyet, koruyuculuk), es-suknâ (iskân, ikâmet evi), en-nafaka (geçim) ve zevceler arası paylaşım... gibi evlilik haklarından vazgeçtiklerini dile getirmektedirler. Çoğunlukla da bu evlilik mahkemelerde (nüfus idâresinde) kayıt altına alınmamaktadır. Bu durumda evlilik belgesinin bulunmamasından ötürü zevce, çocuklar ve neseb zarara mâruz kalmaktadır.*

Cevap:

1. Evliliğin rükunları yani in'ikâd şartları vardır. Bunlar: îcâb, kabul, îcâb ve kabulün aynı mecliste birleşmesi (gerçekleşmesi), kabulün îcâba muhâlefet etmemesi, her ikisinin de yek diğerinin sözünü anlaması, zevcin (erkeğin) mutlaka Müslüman olması, zevcenin (kadının) ise ya Müslüman ya da Ehl-il Kitâb olmasıdır. Sıhhat şartları ise şunlardır: Kadının, evlilik akdinin mahalli olması (evliliğe tümüyle elverişli olması), velinin izni ve iki şahidin hazır bulunmasıdır. Bunlar bulunursa, evlilik akdedilmiş olur. Tüm bunlar mevzu hakkında vârid olan sahih şer'î delillere göredir.
2. Akde binâen her iki evli için de haklar ve vecibeler terettüp eder ki bunlar; erkek için kavvâme, kadının kocası üzerinde iskân hakkı ve kezâ nafaka hakkı, çocukların nesebi ve zevceler arası paylaşımıdır.
3. el-Misyâr evliliği yeni bir îcattır. Bunu başlatanlar; erkeğin bir ülkede bir zevce ile, başka bir ülkede diğer bir zevce ile nikahlanarak bunu Şeriatın cevaz verdiği evliliğe benzetmeye çalışmaktadırlar. Tıpkı bir ülkeden başka bir ülkeye gidip gelen tüccarların ve mücâhidlerin durumu gibi.
4. Ne var ki İslam, erkeğin bir ülkede bir zevcesi, başka bir ülkede diğer bir zevcesi bulunmasına cevaz verirken, evlilik akdine terettüp eden hakları ilğâ etmemiştir. Bilakis her ikisini de koruma altına almıştır. Dolayısıyla erkek zevcesini barındırır, nafakasını sağlar, buna karşılık onun üzerinde kavvâme sahibi olur ve zevceler arasında paylaşım olur.
5. el-Misyâr'a gelince; soruda geçenlere göre onlar diyorlar ki zevce, sukna ve nafaka haklarından vazgeçmekte, erkek de kavvâme hakkından vazgeçmektedir. Böylece kadın, kocasının izni olmadan evden çıkabilmekte, onunla istişâre etmeden hareket edebilmekte... çocuklar kayıt altına alınmamakta, zevceler arasında paylaşım yapılmamakta... ancak onun yanına gelebildiğinde onunla birkaç gün geçirmekte ve buna benzer şeyler.
6. Bunu da, kadının kendi haklarından ve aynı şekilde erkeğin de kendi haklarından vazgeçebilmesinden ve akdin kayıt altına alınmasına gerek olmadığından dolayı haklı görüp kelâmın yeterli olduğunu söylemektedirler.
7. Görünüşte bu evlilik; îcâbı, kabulü ve diğer rükunları ve şartları barındırmaktadır, ancak günaha mâruz bıraktırmaktadır, kapı aralamaktadır. Zira bu haklardan vazgeçmek, gerçek anlamda rızâ ve ihtiyar (gönül hoşluğu ve serbest tercih) ile olmamaktadır. Bilakis buna yol açan, karı-kocanın alışılmışın dışındaki durumlarıdır. Üstelik câiz olan, her haktan vazgeçmek değildir. Çünkü sahibini çiğnediği zaman vazgeçilmesi sahih olmayan haklar da vardır. Meselâ, kadına hakkı olmayan kavvâmeyi (otoriteyi) vermek câiz değildir. Çünkü bu sarîh nass ile şer'î hükme muhâlefettir. Ve böylesi örnekler...

Ayrıca akdin kayıt altına alınmaması ve dolayısıyla çocuklar için neseb (nüfus) belgesinin bulunmaması, hem kadın hem de çocuklar için zarara yol açmaktadır. Kâide ise zararın ortadan kaldırılmasıdır.

Ve'l hulâsa: el-Misyâr evliliği, rükunları ve şartları barındırdığı müddetçe akdin zâhirine göre sahihtir. Velâkin üzerine terettüp eden günaha mâruz bırakmaktadır, (şüpheyi açıktır). Çünkü

kavvâmeden vazgeçmek câiz olmadığı gibi, akid (evlilik) belgesi, dolayısıyla neseb (nüfus) kaydı olmadığı için kadını ve çocukları zarara uğratmak da câiz değildir. Zevceler arası paylaşım da böyledir... Kaldı ki bununla evlilikten maksat da hâsıl olmamaktadır ki bu, kocanın hanımıyla meskûn olması, birlikte oturup sükunet bulmasıdır. Nitekim bu, Cumâ için nîdâ edilirken yapılan alışverişe benzemektedir. O sırada akdedilen alışveriş sahihtir. Velâkin alışveriş akdi, rûkunları ve şartları barındırarak sahih olmakla birlikte alışveriş yapanlar günahkârdırlar.

Bizler, şebâbımızın bu tür evlilikler yapmalarını kabul etmiyoruz. Bilakis evlenmelerini, aileleri üzerine titremelerini, kendilerini iffetli kılmalarını istiyoruz ki onların kendileri üzerinde hakları ve vecibeleri vardır. Aynen Allah [Subhânehu ve Te'alâ]'nın buyurduğu gibi olmalarını istiyoruz:

Sizin için, kendileri ile sükûnet

(huzur ve mutluluk) bulacağınız kendi (cinsi)nizden zevceler yaratıp aranızda sevgi ve merhamet var etmesi de O'nun (varlığının) delillerindendir. [er-Rûm 21]

Kardeşiniz

H. 07 Recep 1427
M. 01 Ağustos 2006